

Bestuurlijke aanpak hennepkwekerijen

Deze infosheet biedt u duidelijkheid over de juridische aspecten van de bestuursrechtelijke aanpak van hennepkwekerijen. Aan bod komen onderwerpen als de spoedeisende bestuursdwang, het binnentreden van een woning, de beschikbare juridische grondslagen, het begrip overtreder, de afvoer van kweekmaterialen en het kostenverhaal.

Gemeenten kunnen hennepkwekerijen bestuursrechtelijk ontmantelen. Dit in aanvulling op een strafrechtelijke aanpak van het Openbaar Ministerie en de politie. Veelal legt de gemeente deze werkwijze vast in een zogenaamd hennepconvenant. Hierbij zijn ketenpartners als politie, justitie, woningbouwcorporaties en energiebedrijven betrokken. Goede voorbeelden van regio's en gemeenten die een hennepconvenant hebben met een bestuurlijke aanpak zijn [Noord-Holland Noord](#), [Utrecht](#) en [Tilburg](#).

Het bestuursrecht wordt vooral ingezet bij overlastgerelateerde en gevaarzettende gevallen, bijvoorbeeld bij water- en stankoverlast en brandgevaar. Het strafrecht blijft primair bij het bestrijden van criminaliteit. Op deze wijze is er sprake van een integrale aanpak. Hierover leest u meer in de [infosheet Integrale aanpak hennepteelt](#).

SPOEDEISENDE BESTUURSDWANG

De gemeente kan bestuursrechtelijk optreden door middel van het toepassen van spoedeisende bestuursdwang. Bij spoedeisende bestuursdwang stelt het college het besluit gericht aan de overtreder op en verstuurt deze zo spoedig mogelijk na de ontmanteling van de kwekerij ([artikel 5:31 Awb](#)). De kosten van de bestuurlijke procedure, zoals de ontmanteling van de kwekerij en de vernietiging van planten en kweekmaterialen, worden vervolgens op de overtreder verhaald.

Toepassing van de spoedeisende bestuursdwang heeft in de praktijk de toetst van de rechter doorstaan. Bovendien maakt de gemeente hiermee daadwerkelijk een snel einde aan de overtreding en zijn de risico's snel opgeheven.

BINNENTREDEN IN WONINGEN

Veel hennepkwekerijen bevinden zich in woningen. Op het binnentreden van woningen is de [Algemene wet op het binnentreden \(Awbi\)](#) van toepassing. Wanneer voor het binnentreden geen toestemming van de bewoner is verkregen, is een machtiging nodig van het college van burgemeester en wethouders ([artikel 2 Awbi](#), [5:27 Awb](#)). Als de kwekerij in een niet bewoonde woning is gevestigd, dan is het mogelijk om zonder een machtiging binnen te treden. Vaak is echter niet vooraf bekend of een woning wel of niet is bewoond. Daarom is het aan te raden altijd over een machtiging te beschikken.

De machtiging betreft in beginsel één adres en ten hoogste drie adressen ([artikel 5 Awbi](#)). Vanwege het ingrijpende karakter van het binnentreden en de inbreuk op het huisrecht kan men niet met een standaardmachtiging werken. Wel is het mogelijk te werken met een standaardformulier, mits het bevoegde orgaan de beslissing neemt.

versie
februari 2011

Daarnaast moeten betrokken partijen de waarborgen van de Awbi op het binnentreden in acht nemen: legitimatieplicht, niet binnentreden tussen 00.00-06.00 uur tenzij dringend noodzakelijk, het maken en toezenden van een verslag ([artikel 1, 7, 10, 11 Awbi](#)). Vanwege de gevaarstelling stapt de politie op basis van [artikel 9 lid 1 sub b Opiumwet](#) als eerste binnen, vaak vergezeld door een medewerker van het elektriciteitsbedrijf.

JURIDISCHE GRONDSLAGEN

Grondslagen voor spoedeisende bestuursdwang zijn de Woningwet in samenhang met het Bouwbesluit, de Woningwet in samenhang met de Bouwverordening en het bestemmingsplan. Het sluiten van een gebouw op grond van artikel 17 Woningwet is een uiterst middel.

Woningwet in samenhang met het Bouwbesluit

Het exploiteren van een hennepkwekerij in een als woning of bedrijfspand bestemde ruimte kan een overtreding zijn als er hierdoor sprake is van handelen in strijd met het Bouwbesluit. Het is verboden een bestaand gebouw of bestaand bouwwerk in een staat te brengen, te laten komen of te houden die niet voldoet aan de op de staat van dat gebouw van toepassing zijnde voorschriften uit het Bouwbesluit ([artikel 1b tweede lid onder a in samenhang met artikel 2 Woningwet](#)). Hier gaat het vooral om [artikel 2.52](#) en [artikel 2.55 Bouwbesluit](#) waarin is bepaald dat een bestaand bouwwerk een veilige voorziening voor elektriciteit moet hebben.

Iemand is in overtreding als hij niet voldoet aan het bouwvoorschrift van een brandveilige elektriciteitsvoorziening. Hiertegen kan de gemeente direct, zonder een formele tussenstap, een handhavingsbesluit (tot spoedeisende bestuursdwang) nemen. Bij brandonveiligheid is al snel sprake van spoedeisendheid. Als na het bekend worden van de kwekerij nog vele weken voorbijgaan vervalt de grondslag voor spoedeisende bestuursdwang.

Bij een handhavingsactie dat is gebaseerd op overtreding van [artikel 1b lid 2 Woningwet](#) (strijd Bouwbesluit) is het mogelijk zowel de gebruiker als de eigenaar als overtreder aan te merken. Zowel het in staat brengen en houden (actief: gebruiker), als het laten komen (passief: eigenaar) is immers verboden.

Woningwet in samenhang met de Bouwverordening

Het exploiteren van een hennepkwekerij in een woning of bedrijfspand vormt een overtreding van de Bouwverordening. Het is verboden een bouwwerk te gebruiken of te laten gebruiken, anders dan in overeenstemming met de op dat gebruik van toepassing zijnde voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordening ([artikel 7b tweede lid onder a, artikel 8 Woningwet tweede lid onder a](#)). Hier gaat het om artikel 7.3.2 onder a en c en artikel 6.4.1([model](#))[bouwverordening](#).

In artikel 7.3.2 is bepaald dat het verboden is in, op of aan een bouwwerk voorwerpen of stoffen te plaatsen, te hebben, handelingen te verrichten of na te laten waardoor voor de gebruikers van het bouwwerk overlast wordt of kan worden veroorzaakt. Ook is verboden voor de omgeving op hinderlijke of schadelijke wijze stank of vocht te verspreiden en geluid of gevaar te veroorzaken.

Artikel 6.4.1 bepaalt dat het verboden is om in, op of aan het bouwwerk voorwerpen of stoffen te plaatsen, te hebben of handelingen te verrichten of na te laten waardoor bandgevaar wordt veroorzaakt. Het verbod op het veroorzaken van brandgevaar is niet gekoppeld aan gebruikers van het bouwwerk en vormt mede daarom een goed toepasbare grondslag voor spoedeisende bestuursdwang.

De inhoud van het handhavingsbesluit kan betrekking hebben op alle handelingen die (brand)gevaar of overlast (kunnen) veroorzaken, maar ook op het hebben van voorwerpen of stoffen die aan dat gevaar bijdragen. Met de afsluiting van de elektriciteit is het gevaar tijdelijk geweken, maar kort daarna kan opnieuw een illegale aansluiting en daarmee brandgevaar ontstaan. Daarom kan en moet de kwekerij geheel ontmanteld worden.

Bij toepassing van artikel 7b lid 2 Woningwet (strijd Bouwverordening) kunnen zowel de gebruiker als eigenaar van een woning in overtreding zijn, aangezien zowel gebruiken als laten gebruiken verboden is.

versie
februari 2011

Bestemmingsplan

In het bestemmingsplan zijn aan gronden en opstallen bestemmingen toegekend en worden voorschriften gesteld voor het gebruik daarvan. In moderne bestemmingsplannen is een algemeen gebruiksverbod opgenomen dat ook ziet op het *doen* en *laten* gebruiken.

Bij woningen en tot bewoning bestemde panden staat vast dat het kweken van hennep strijdig is met de bestemming. De gemeente kan het handhavingsbesluit richten aan zowel de gebruiker (tevens eigenaar dan wel huurder of onderhuurder) als de eigenaar/verhuurder. Voor een bestuursrechtelijke aanpak op gronden in het buitengebied (landelijk gebied) moet een gemeente per bestemming bepalen of die hennepkweek toelaat. Vaak hebben gronden en opstallen daar een agrarische bestemming. Dit bemoeilijkt een bestuursrechtelijke aanpak; de kweek van hennep is qua planologische effecten namelijk niet verschillend van de kweek van groenten. Er is geen andere uitstraling, verkeersaan trekking en dergelijke. Het bestemmingsplan biedt daarmee weinig uitkomst als grondslag voor een bestuursrechtelijke aanpak van hennepkwekerijen in het buitengebied.

Als een gemeente handhaaft vanwege strijd met het bestemmingsplan kan zij in elk geval de gebruiker - dit kan de eigenaar zijn, maar ook een (onder)huurder - aanmerken als overtreder.

Wanneer de gebruiksbepaling in het bestemmingsplan ook het laten gebruiken in strijd met de bestemming verbiedt, kan de gemeente vaak ook de eigenaar/verhuurder aanmerken als overtreder. Bij professionele verhuurders neemt de rechter het overtreederschap vrij snel aan. Indien het een niet-professionele verhuurder betreft, kan de rechter deze als overtreder aanmerken als deze verhuurder wist dan wel redelijkerwijs had kunnen weten dat het betreffende pand als illegale hennepkwekerij werd gebruikt.

Combinatie van grondslagen

Een combinatie van grondslagen is mogelijk wanneer er sprake is van overtredingen van meerdere voorschriften tegelijk. Ook kan één grondslag dienen voor het aanschrijven van meerdere personen.

Voorbeeldbesluiten

Voorbeeldbesluiten op basis van de Woningwet en het bestemmingsplan kunt u op aanvraag ontvangen. Rechterlijke uitspraken waarin deze grondslagen zijn getoetst vindt u in de [Drugs-jurisprudentiebank](#).

AFVOER MATERIALEN

Bij bestuursdwang richt de gemeente zich op het daadwerkelijk beëindigen van de overtreding. Dit betekent dat behalve de planten van een ontmantelde kwekerij ook alle voor de kweek gebruikte materialen moeten worden afgevoerd. U kunt hierbij denken aan assimilatielampen, koolstoffilters en ventilatoren. Dit gebeurt om het risico op het hervatten van een hennepkwekerij weg te nemen.

De afgevoerde materialen dienen officieel gedurende dertien weken te worden opgeslagen, tenzij eerder een moment wordt bereikt waarop de kosten de verwachte opbrengsten overstijgen. Dan mag de gemeente tot verkoop of vernietiging van de spullen overgaan. In de praktijk worden doorgaans de kweekmaterialen ook gelijk vernietigd. Eigenaren eisen de materialen vrijwel nooit op en het is bovendien niet wenselijk dat alle aan hennep gerelateerde materialen opnieuw kunnen worden gebruikt voor illegale hennepcultuur.

versie
februari 2011

KOSTENVERHAAL

Een gemeente kan de kosten van bestuursdwang op de overtreder van het voorschrift verhalen. De kosten kunnen één keer worden verhaald, maar kan de gemeente wel over meerdere overtreders verspreiden. Elke overtreder krijgt dan een kostenverhaal. Zodra een overtreder de kosten heeft betaald, is het niet meer mogelijk om kosten op andere overtreders te verhalen.

De verschuldigde kosten bestaan niet alleen uit de feitelijke werkzaamheden in de woning. Het gaat om de kosten verbonden aan de toepassing van bestuursdwang. Dit zijn alle directe kosten van het feitelijk optreden door of vanwege het desbetreffende bestuursorgaan in verband met die bestuursdwang. Het betreft dus ook kosten van:

- verwerken van de telefonische melding
- opstellen van rapportages
- kosten voor het afvalverwerkingsbedrijf
- kosten voor het slotenmakerbedrijf
- vernietiging van weggenomen zaken
- ritten naar verschillende locaties
- onregelmatigheidstoeslag vanwege werken in de avonduren.

Het is niet mogelijk om kosten te verrekenen als deze vanwege de aard van de bezigheden redelijkerwijs niet voor rekening van de overtreder zijn.

Om bewijstechnische redenen is het raadzaam nota's aangetekend met handtekening voor ontvangst te versturen. Dat geldt ook voor het verzenden van het bestuursdwangbesluit.

PREVENTIEVE LAST ONDER DWANGSOM

Om recidive te verminderen, kan een preventieve dwangsom worden opgelegd. Dit is mogelijk als er 'klaarblijkelijk gevaar' bestaat dat er weer een hennepwekerij gevestigd wordt. Bijvoorbeeld nadat bij een persoon voor de tweede keer wordt vastgesteld dat deze een hennepwekerij heeft geëxploiteerd.

MEER INFORMATIE

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) richt zich op de ontwikkeling, uitvoering en handhaving van het lokale drugsbeleid. Het voorkomen en bestrijden van drugsgerelateerde criminaliteit en overlast is hierbij een belangrijk uitgangspunt. Via de website, infosheets, nieuwsbrieven en bijeenkomsten informeren wij gemeenten en andere betrokken partijen op dit thema over belangrijke ontwikkelingen, bevoegdheden en praktijkvoorbeelden.

Expertbijeenkomsten

Tweemaal per jaar organiseert het CCV een expertbijeenkomst over de bestuursrechtelijke aanpak van hennepwekerijen. Deze bijeenkomsten zijn bedoeld voor gemeenten met (ruime) ervaring op het gebied van de bestuurlijke aanpak van hennepwekerijen. Wilt u hier aan deelnemen? Neem dan contact op met [Floris Faes](#) of [Luuk Olsthoorn](#).

Met de maandelijkse [nieuwsbrief Bestuurlijke Aanpak](#) houdt het CCV u ondermeer op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van hennepsteelt, drugsbeleid en -overlast, mensenhandel, prostitutiebeleid en de bestuurlijke aanpak criminele praktijken.

Voor vragen en/of opmerkingen kunt u contact opnemen met [Floris Faes](#) of [Luuk Olsthoorn](#).

T (030) 751 67 00
F (030) 751 67 01
E info@hetccv.nl
www.hetccv.nl/hennepteelt